

Vragen en antwoorden ROK NLR

In het kader van de ROK NLR is geweest op 5 december 2025 van 10:00 tot 12:00 uur een informatiebijeenkomst georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst is nadere toelichting gegeven op de ROK en is gelegenheid geboden tot het stellen van vragen.

De volgende partijen waren hierbij aanwezig:

- Adecs Airinfra
- CE Delft
- KPMG
- Moving Dot
- Berenschot
- DXC Technology
- Ecorys
- NACO
- TO70

De tijdens de informatiebijeenkomst gestelde vragen, alsmede de bijbehorende antwoorden, zijn hierin opgenomen en maken integraal onderdeel uit van de aanbestedingsstukken.

Vragen markconsultatie ¹	Antwoorden
1. Zijn er use cases te delen die zouden passen in het nieuwe systeem? Graag een voorbeeld hoe dit eruit gaat zien.	Ja, er zullen een aantal usecases uitgewerkt worden als voorbeeld hoe de rol van NLR in de nieuwe samenwerking ingevuld zal worden. Drie (3) voorbeelden zullen meegestuurd worden met de vrijwillige transparantie.
2. Rol NLR als concurrent is lastig. Het schuurt dat NLR werkt aan de uitvraag en ook meedingt in de aanbesteding.	Het doel is juist om de concurrerende positie van NLR weg te nemen en dat zij zich kunnen focussen hun rol als kennisinstelling.

¹ De vragen die gesteld zijn, zijn samengevat door lenW. Op een aantal vragen zou lenW later terugkomen, dat doen we nu middels deze nota van inlichtingen. Een aantal antwoorden zijn deels aangevuld binnen deze nota van inlichtingen om het antwoord completer te maken.

	Uitgangspunt is dat NLR betrokken kan worden bij de totstandkoming van de uitvraag – en lenW is transparant over het onderdeel waar NLR bij betrokken is. NLR deelt vooraf kennis en daarna werkt lenW zelfstandig aan de uitvraag. NLR zal niet als marktpartij fungeren binnen ROK LV3 waardoor NLR dus ook niet meedingt in de aanbesteding. De opdracht zal binnen ROK LV3 uitgezet worden (waar NLR geen partij in is) (al dan niet met een interessepeiling voorafgaand aan de uitvraag) maar mocht blijken dat de markt ondanks de ondersteuning niet de capaciteit of de kennis heeft om de opdracht uit te voeren, dan bestaat de mogelijkheid om de opdracht binnen de ROK NLR uit te laten voeren door NLR. Ook hier zal lenW transparant in zijn mocht die situatie zich voordoen.
3. De voorbereidingsfase is voor ons intensief en kost een hoop geld. Hoe kijken jullie daar tegenaan?	Het doel is niet om de voorbereidingsfase te intensiveren. Belangrijk is om in gesprek te blijven over hoe deze nieuwe werkwijze zo werkbaar mogelijk ingestoken kan worden. Een van de ideeën nu is bijvoorbeeld om niet voorafgaand aan elke aanvraag een bijeenkomst te plannen, maar periodiek bij elkaar te zitten om het een en ander met elkaar door te spreken en zo de overhead beperkt te houden. Ondersteuning van NLR zal niet bij elke uitvraag nodig zijn.
4. Ik zie een risico van verschuiving van werk. Werk dat eerst binnen het raamwerk van ROK-LV zou vallen, wordt straks uitgevoerd door NLR waarbij zij zelf kunnen beslissen wat zij kunnen/willen doen.	In de huidige situatie, binnen ROK LV2, concurreert NLR met de markt. NLR zou in de positie als kennisinstelling liever de opgebouwde kennis uit Rijksbijdragen toepasbaar willen

	maken voor beleidsvraagstukken en deze (conceptueel) te valideren. NLR zou binnen de community bijvoorbeeld ook meer naar voren kunnen kijken: wat zou er in de toekomst ontwikkeld moeten worden? De markt heeft daar ook baat bij want dan kan zij daar beter op inspelen. lenW is opdrachtgever – NLR bepaalt niet zelf wat zij kunnen/willen doen. lenW kijkt goed naar iedere uitvraag, waarbij NLR zich richt op het deel waar zij ook de markt in kunnen ondersteunen. Een voorbeeld is dat lenW de vraag stelt om het instrumentarium neer te zetten waar de markt gebruik van kan maken. Laten we voorop stellen dat het voor lenW ook een nieuwe situatie is, waarbij een beroep op de markt gedaan wordt om hierin mee te denken. Binnen de community is die ruimte ook voor lenW heel belangrijk. Zo voorziet lenW niet direct het risico van verschuiving van werk uit de ROK LV3, maar wel een verandering in het soort opdrachten.
5. Wie wordt verantwoordelijk voor de opdracht wanneer je samen aan een opdracht werkt?	lenW kan er voor kiezen om in een specifieke situaties twee opdrachten te verstrekken: 1 aan NLR en 1 aan de opdrachtnemer. Iedere partij is verantwoordelijk voor het eigen deel, waarbij aan de voorkant afgebakend wordt wie waar verantwoordelijk voor is, wie welke rol pakt en/of wie waarvan gebruik mag maken.

6. Welke kennis van NLR is uniek? En hebben zij wel echt een speciale positie op de markt?	Vanuit de Rijksbijdragen ontwikkelt de kennis van NLR zich op verschillende thema's, o.a. de thema's binnen de lenW kennisagenda. NLR heeft daarmee een kennisvoorsprong, waarbij zij ook als kennisinstelling inderdaad een unieke positie heeft. NLR is echter op dit moment onvoldoende in staat om de kennis in te brengen bij verschillende marktpartijen, hetgeen NLR wel meer zou willen.
7. Wat is de raming van de ROK-LV3? Hoe is die tot stand gekomen? En hoe staat die in verhouding met de raming van de ROK NLR?	Bij de totstandkoming van de raming is nu veelal gekeken naar de werkzaamheden binnen ROK LV2. Hoewel de werkzaamheden van NLR anders worden denkt lenW dat gezien de huidige uitdagingen waar zij voor staat dat de raming van dezelfde orde blijft. De raming van de ROK NLR wordt geschat op €6,8 miljoen (excl. btw) met een maximum van € 10,2 miljoen (excl. btw). De raming van de ROK LV3 wordt vooralsnog geschat op € 72,5 miljoen (excl. btw) met een maximum van € 108,75 miljoen (excl. btw). Mocht de raming in de definitieve aanbestedingsstukken van de ROK LV3 afwijken, dan is de raming in de aanbestedingsstukken van de ROK LV3 uiteraard leidend.
8. Verschuift er werk van ROK-LV3 naar ROK NLR? Dit is belangrijk om te kunnen beoordelen of wij hier baat van gaan hebben of dat NLR 'alleen' een grotere rol gaat krijgen.	Zie antwoord vraag 4. NLR gaat geen grotere rol krijgen maar een andere rol.
9. Kan het stellen van vragen met een week worden opgeschoven?	Die ruimte is reeds gegeven. Het stellen van vragen kon tot 11 december 18.00u. Daardoor is ook de beantwoording door lenW opgeschoven (15 december) en de uiterste datum van het uploaden van de vragenlijst (22 december).

	Zie ook aangepaste data op TenderNed.
10. Wat wordt de rol van lenW als er een communityrol is en als er conflicten ontstaan tussen partijen? Er kan niet van NLR gevraagd worden dat zij het proces gaan waarborgen.	lenW is de opdrachtgever van beide overeenkomsten (van opdracht ROK NLR en van opdracht binnen ROK LV3). lenW vraagt van NLR de resultaten te beheren vanuit een belangeloos, niet-commercieel perspectief. Conflicten proberen we te voorkomen door rollen en verantwoordelijkheden helder te maken, waarbij lenW ervan overtuigd is dat het in gesprek blijven met elkaar binnen de community een krachtig instrument is. Op dit moment is er geen protocol en zijn er geen escalatielijnen ingericht, maar mocht blijken dat dit toch noodzakelijk is, dan kunnen we dit met elkaar inrichten.
11. Hoe wordt de informatie gewaarborgd cyberveiligheid bij het openstellen van kennis?	NLR heeft veel ervaring op het gebied van cyberveiligheid, in verband met defensie gerelateerde werkzaamheden hiervan wordt zo nodig gebruik gemaakt.
12. Wat als er een tegenstrijdig belang is of een dispuut, is er dan een onafhankelijke partij die toetst.	Op dit moment heeft lenW nog niet de intentie om dat op voorhand in te regelen, maar mocht blijken dat dit wel noodzakelijk is, dan zal lenW hiervoor zorgen.
13. In geval van tijdsdruk kan er niet maanden worden overlegd over de rolverdeling. En als NLR het kan, gaan zij het dan niet zelf uitvoeren?	Spoedklussen die in de scope van ROK-LV3 vallen worden ook uitgevraagd in de ROK-LV3. Is de kennis van NLR nodig voor een spoedklus worden zij hiervoor ingezet.
14. Bij instrumentarium vrijgeven moet er over veiligheid worden nagedacht.	Zie antwoord vraag 11.
15. Wordt de kennis gedeeld op basis van de uitvragen of is er een kennisbank?	Er wordt kennis meegegeven bij de uitvraag (NOK) en bij de doorontwikkeling wordt de kennis met iedereen binnen de community gedeeld. Een brede vrij toegankelijke kennisbank is vooralsnog niet voorzien.

16. Krijgen wij ondersteuning en training van NLR als wij de kennis niet gelijk begrijpen.	NLR biedt wel ondersteuning, maar geen training. Er wordt bij de uitvraag (NOK) aangegeven welke kennis van NLR beschikbaar wordt gesteld.
17. Wie bepaalt welke onderwerpen/thema's er binnen de communityrol worden doorontwikkeld? En nemen jullie zelf de regie binnen de community?	lenW stelt vast welke thema's er binnen de community worden opgepakt, maar ziet het ook als kans om in dialoog tot thema's te komen en te prioriteren.
18. Wat als er een politiek belang is en er tijdsdruk is, NLR staat niet altijd klaar en heeft ook andere dingen te doen. Hoe wordt hiermee omgegaan?	Niet voor elke uitvraag is NLR nodig. Mocht dit wel zo zijn dan is in lijn met het antwoord op vraag 5 de intentie om 2 opdrachten te verstrekken, waar ieder verantwoordelijk is voor zijn deel. Dus mocht er een risico zijn dat het eigen resultaat afhankelijk is van het werk van NLR, dan wordt in de opdracht beschreven hoe afhankelijkheden worden beheerst.
19. De extra 'stap' voorbereidingsfase gaat dan toch extra tijd kosten?	De voorbereidingsfase betreft kennisdeling vooraf. lenW is er van overtuigd dat de 'extra stap' duidelijkheid en efficiëntie brengt bij de markt en een beter eindresultaat.
20. In de partnerrol zit 'kennis aan tafel'. Hoe zit het met werk buiten lenW, Schiphol, KLM etc. Hoe zit dit met belangenverstrengeling?	NLR heeft ruime ervaring om als onafhankelijke partij voor verschillende opdrachtgevers te werken, zonder hun belangen te schaden. Hiervoor heeft NLR een protocol ter voorkoming van conflict of interest.
21. Kennis aan tafel, contra expertise, er is ook bij andere individuen/marktpartijen dan NLR kennis. Ik gun lenW ook dat zij die kennis van andere marktpartijen dan NLR krijgen.	lenW erkent dat de kennis ten aanzien van kennis aan tafel en contra-expertises ook bij andere marktpartijen aanwezig is; andere marktpartijen kunnen ook in aanmerking komen voor opdrachten voor kennis aan tafel en contra-expertise. In het marktconsultatiedocument had moeten worden aangegeven dat dit niet exclusief voor NLR is.

22. Mogen wij meer tijd?	Zie antwoord vraag 9.
23. Er wordt gesproken over ROK NLR, kan ik hierop inschrijven of is dit puur voor NLR?	De ROK NLR is uitsluitend voor NLR.
Vragen die schriftelijk gesteld zijn via TenderNed	
24. De ROK NLR voor de community- en partnerrol is zeer nauw verwant met de aanbestedingen via ROK-LV3. Om te beoordelen of de ROK NLR voorziet in een gelijk speelveld is het van belang een ordegraad te kennen van de ROK LV3. Kunt u deze delen?	Zie antwoord vraag 7.
25. Tijdens de informatiebijeenkomst is aangegeven dat lenW, NLR en de marktpartijen aan de nieuwe constructie moeten wennen. Wordt deze tussentijds geëvalueerd, en is er een mogelijkheid om de ROK NLR en ROK LV3 vroegtijdig te beëindigen?	Er zullen evaluatiemomenten worden ingepland. Dit moet nog nader uitgewerkt worden. Hierdoor kan er worden bijgestuurd binnen de samenwerking tussen partijen. Vroegtijdig beëindigen van de verschillende ROK's heeft niet de voorkeur.
26. Op pagina 4 staat: "De communityrol, waarin NLR zorgdraagt voor het beschikbaar stellen van kennis en instrumentarium aan alle marktpartijen binnen de ROK-LV3-community, het initiëren van samenwerking rondom (door)ontwikkeling en het borgen van spelregels en transparantie." Wanneer en op welke wijze wordt deze kennis en instrumentarium aan alle marktpartijen beschikbaar gesteld? Zodra de kennis/instrumentarium wordt opgeleverd? Indien nodig bij de uitvraag van een aanbesteding?	Er wordt kennis meegegeven bij de uitvraag (NOK) en bij de doorontwikkeling wordt de kennis met iedereen binnen de community gedeeld. . brede vrij toegankelijke kennisbank is vooralsnog niet voorzien.
27. Bij de partnerrol ondersteunt NLR lenW door structurele kennisdeling in drie vormen. Op welke wijze wordt bepaald dat NLR unieke kennis heeft, die door marktpartijen niet kan worden geleverd, bijvoorbeeld bij contra-expertise? Gebeurt dit voorafgaand aan iedere uitvraag? Gebeurt dit bij de gunning voor ROK NLR?	Zie antwoord vraag 21.
28. Is het mogelijk om de reactietijd voor het beantwoorden van de vragen in de marktconsultatie te verlengen? (Deadline verschuiven, dus verder dan 22 december 2025)	Nee, lenW kan die ruimte niet geven. Er zit een relatie van deze marktconsultatie met de aanbesteding van ROK LV3. Voor lenW is het belangrijk om tijdig de aanbesteding van ROK LV3 te starten.

	lenW wil de resultaten uit de marktconsultatie een goed beeld krijgen van de wijze waarop de markt aankijkt tegen de voorgestelde rolverdeling en de praktische en inhoudelijke gevolgen daarvan.
29. Is het in het doorlopen van de beide ROK-processen (NLR en LV3) mogelijk om kaders/regels van het ROK-LV-NLR proces zo te formuleren dat bijsturing hiervan mogelijk is, op grond van resultaten uit de ROK LV3? (Denk aan scope, percelen, samenstelling van consortia, volgorde van vaststelling, inhoud en timing van het resultaat, geldigheidsperiode van de ROK)	Tijdens de looptijd van de ROK worden evaluatiemomenten ingepland en kan, waar nodig, bijsturing plaatsvinden binnen de vastgestelde kaders. Bijsturing ziet uitsluitend op de uitvoering en niet op de kern van de ROK. Aanpassingen van de scope, percelen, samenstelling van consortia, volgorde van vaststelling, inhoud en timing van resultaten en de geldigheidsperiode van de ROK worden aangemerkt als wezenlijke wijzigingen en zijn daarom niet toegestaan. Dit betekent dat deze keuzes vooraf zorgvuldig en definitief moeten worden gemaakt.
30. Hoe wordt in de praktijk geborgd dat er een level playing field is bij het afstemmen van uitvragen met NLR in de partnerrol. Er zal een conflicterende situatie ontstaan wanneer NLR later als communitypartij betrokken wordt bij dezelfde instrumentariumontwikkeling die door de markt moet worden uitgevoerd?	Zie antwoord vraag 2.
31. Afbakenen van typen werkzaamheden bij de partnerrol behoren is essentieel. Worden de marktpartijen hierbij betrokken?	De door NLR als partner bij lenW gedeelde kennis/kunde wordt door lenW transparant gemaakt en breed gedeeld in de aanbesteding. Marktpartijen worden niet op voorhand betrokken.
32. Hoe wordt kennis die NLR in de partnerrol met lenW ontwikkelt of deelt automatisch en tijdig beschikbaar voor alle marktpartijen, inclusief achterliggende datasets, aannames, modeldocumentatie en rekenvoorschriften?	Zie antwoord vraag 26.
33. Hoe wordt bepaald of (en onder welke voorwaarden) implementaties van marktpartijen worden opgenomen in de community? Wie beslist daarover en volgens welke criteria?	Per casus wordt dit besproken in de community. Wanneer dialoog geen eensgezinde conclusie oplevert besluit lenW hierover.

34. Door de partnerrol verkrijgt NLR feitelijk voorkennis. Kan lenW bevestigen dat marktpartijen worden betrokken bij de opzet van een uitvraag waarbij vooraf samen de positie van het NLR wordt bepaald?	Zie antwoord vraag 31.
35. Hoe wordt gemitigeerd dat NLR, door deelname aan internationale werkgroepen namens lenW, informatievoorsprong krijgt die marktpartijen niet kunnen evenaren?	NLR zal de kennis uit de deelname aan internationale werkgroepen delen, juist om een level playingfield binnen de community te creëren.
36. Komt er een formeel en publiek toegankelijk governance document waarin wordt vastgelegd hoe NLR en marktpartijen gezamenlijk prioriteiten bepalen voor instrumentariumontwikkeling?	Er worden spelregels opgesteld hoe de community lenW adviseert over de prioritering voor instrumentariumontwikkeling (bijvoorbeeld via werkgroepen). lenW besluit.
37. Hoe wordt gewaarborgd dat marktpartijen structureel kunnen meebeslissen, en niet slechts consultatief worden betrokken? Kan lenW bevestigen dat marktpartijen worden betrokken bij de opzet van een uitvraag waarbij vooraf samen de positie van het NLR wordt bepaald? Dit door opzet van een soort stuurgroep met een afgevaardigde per consortium.	Zie antwoord vraag 31.
38. Hoe wordt onafhankelijk toezicht georganiseerd op de community governance, bijvoorbeeld via periodieke betrokkenheid door een derde partij?	Zie antwoord vraag 12.
39. Kan lenW bevestigen dat marktpartijen volledig eigenaar blijven van hun eigen implementaties en software, en dat NLR geen aanspraak kan maken op IE buiten prototypes of referentieversies?	Als in opdracht van lenW is ontwikkeld is het uitgangspunt dat, gezien artikel 23 van de ARVODI 2025, dat lenW eigenaar wordt van “auteursrechten en databankrechten op de resultaten van de Diensten”. Zie het eerste lid van artikel 23 van de ARVODI 2025. Als bedoeld wordt een reeds bestaand eigendomsrecht, kunnen afspraken gemaakt worden over het gebruik ervan.

40. Bij een opdracht wordt er een contract met het NLR en (een) marktpartij(en) afgesloten. Hoe wordt de planning/eindverantwoordelijkheid dan geborgd? Bijvoorbeeld: Wat gebeurt er als NLR een modelupdate uitstelt of vertraagt, maar marktpartijen wél projectverantwoordelijkheid dragen? Of vice versa?	Zie antwoord van vraag 5 en 18.
41. Voor een dergelijke rol van het NLR is inzicht nodig in het verwachte jaarlijkse werkpakket van NLR in de communityrol en partnerrol. Dit hangt direct samen met de verwachte inhoud van ROK LV3. Met NLR zijn al veel gesprekken gevoerd om tot deze opzet ROK NLR te komen. Hoe kunnen marktpartijen inzicht krijgen in deze gesprekken en de impact op ROK LV3?	Zie antwoord vraag 4 over de verwachte inhoud van ROK LV3 en de werkzaamheden van NLR. lenW geeft geen inzicht in de gesprekken die in het verleden geweest zijn, maar gebruikt de marktconsultatie om de markt mee te nemen in de ideeën tot dusver over de ROK NLR. NLR zal geen bemoeienis hebben in de totstandkoming van de ROK LV3. De voorbereidende gesprekken om te komen tot een ROK NLR hebben geen inhoudelijke impact op de ROK LV3, anders dat de intentie is dat NLR geen marktpartij zal zijn in één van de consortia binnen de ROK LV3.
42. Is het beoogde community mechanisme verplicht of blijft deelname aan gezamenlijke ontwikkeltrajecten voor marktpartijen optioneel?	Gezamenlijke ontwikkeltrajecten door marktpartijen (zonder NLR) blijven (nog steeds) mogelijk. Het is aan lenW om te bepalen of het resultaat van de ontwikkeling in de community gebracht wordt. Bijvoorbeeld ten behoeve van eenduidige instrumentariumontwikkeling.
43. Hoe verhouden deze rollen zich tot andere kennispartners van lenW (bijv. TNO, RIVM)? Is de rol en/of betrokkenheid van de andere kennispartners in de volgende ROK periode ook geëvalueerd?	De andere kennispartners staan los van de ROK LV3 en ROK NLR. Er is in deze geen sprake van betrokkenheid van de andere kennispartners.